

Kravene innen bærekraftsrapportering i Norge

Bærekraftsrevisor informerer

I denne spalten om bærekraftsrapportering – Bærekraftsrevisor informerer – vil vi holde deg oppdatert på den regulatoriske utviklingen, og gi innblikk i aktuelle temaer. Her vil du

også bli oppdatert om arbeidet Revisorforeningen gjør innen feltet bærekraftsrapportering og attestasjon av rapporteringen.

Det skjer mye med de regulatoriske rammene for bærekraftsrapportering og som lovet i vår første spalte har vi denne gangen laget et oversiktsbilde over dette feltet.

Cand.merc.
Carl-Emil Akselberg
Rådgiver bærekraft,
Revisorforeningen

Statsautorisert revisor
og siviløkonom
Sissel Riise
Rådgiver selskapsrapportering og
bærekraft, Revisorforeningen

Siviløkonom/MBA finans
Kjersti Okstad Kirkeby
Fagdirektør selskapsrapportering
og bærekraft, Revisorforeningen

Omfanget av eksisterende og kommende rapporteringskrav i kombinasjon med frivillige rammeverk og standarder kan være overveldende og vanskelig å navigere i for enhver. Denne artikkelen gir et oversiktsbilde over landskapet innen bærekraftsrapportering slik det ser ut per nå. Vi har valgt å dele artikkelen i tre deler:

1. Gjeldende lovkrav til bærekraftsrapportering i Norge
2. Kommende krav til bærekraftsrapportering i Norge
3. Frivillige rammeverk, standarder og anbefalinger

Kravene som beskrives i artikkelen gjelder på tvers av sektorer og forretningsmodeller, og bransjekrav eller andre særkrav er ikke inkludert i denne forsøksvis korte artikkelen. Angående frivillig rapportering og gjeldende praksis, har vi medtatt de rammeverkene og standardene vi oppfatter som mest utbredt i Norge i dag. Artikkelen gir ikke et fullstendig bilde av frivillige initiativer.

Gjeldende lovkrav til bærekraftsrapportering i Norge Regnskapsloven

Gjeldende lovkrav til bærekraftsrapportering i Norge finner vi hjemlet i flere lover. Regnskapsloven angir likevel de mest sentrale bestemmelsene på området, og kravene til ikke-finansiell rapportering er beskrevet i regnskapsloven § 3-3. Regnskapsdirektivet ([2013/34/EU](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02013L0034-20230105))¹ danner grunnlaget for reguleringen av rapportering i EU, og endringsdirektivet for ikke-finansiell rapportering ([2014/95/EU](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A2014L0095))² Non-Financial Reporting Directive (NFRD) definerer enn så lenge hvordan den ikke-finansielle rapporteringen skal se ut. EU-kommisjonen vedtok i november 2022 et nytt endringsdirektiv for bærekraftsrapportering ([2022/2464](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52014L0095)),³ Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), som er ventet å gjelde i Norge i løpet av regnskapsåret 2024.

Det er i dag spesielt regnskapsloven § 3-3a Årsberetningens innhold for regnskapspliktige som ikke er små foretak,

§3-3b Redegjørelse om foretaksstyring og §3-3c Redegjørelse om samfunnsansvar som angir dagens regler for bærekraftsrapportering. 3-3a om årsberetningen oppstiller krav om å opplyse om ikke-finansielle forhold, samt påvirkning på det ytre miljø. Videre skal det opplyses om finansiell risiko som er relevant for virksomheten.

Det er her relevant å omtale klimarisiko selv om det ikke eksplisitt omtales i lovteksten. Loven trekker for øvrig frem kredittrisiko, valutarisiko og likviditetsrisiko. Omtale av klimarisiko som en del av finansiell risiko er særlig relevant for virksomheter i karbonintensive bransjer, eller virksomheter som er spesielt utsatt for ekstremvær og/eller kroniske vær- endringer.

§3-3b omhandler redegjørelse for foretaksstyring, eller corporate governance report, og gjelder foretak som har verdipapirer på regulert marked. 3-3c er den kanskje mest sentrale bestemmelsen i denne sammenheng. Den omhandler redegjørelse om samfunnsansvar, og gjelder store foretak slik de er definert i regnskapsloven § 1-5. Redegjørelsen for samfunnsansvar kan gis i årsberetning-

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02013L0034-20230105>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52014L0095>

³ <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj>

gen eller i annet offentlig tilgjengelig dokument som årsberetningen henviser til. Innholdet i § 3-3c ble noe modifisert etter gjennomføringen av NFRD i Norge, men kravene er lite konkrete og tilfredsstillende ikke dagens behov for relevant, sammenlignbar og verifiserbar bærekraftsrapportering.

Lov om bærekraftig finans – offentliggjøringsforordningen og taksonomiforordningen

Lov om bærekraftig finans, trådte i kraft 1. januar 2023. Loven gjennomfører to viktige EU-forordninger: offentliggjøringsforordningen og taksonomiforordningen.

Offentliggjøringsforordningen

Offentliggjøringsforordningen («[Sustainable Finance Disclosure Regulation](#)», SFDR),⁴ regulerer hvordan bærekraftsinformasjon skal gjøres tilgjengelig for sluttinvestorer. Forordningen trådte i kraft i EU i mars 2021.

Offentliggjøringsforordningen pålegger foretak i finanssektoren som driver porteføljevaltning (i forordningen omtalt som «finansmarkedsdeltagere») og finansrådgivere, å gi informasjon om bærekraftsrelaterte forhold. Regelverket definerer ikke hvilke investeringsprodukter som kan markedsføres som bærekraftige, men stiller krav til informasjon som finansmarkedsdeltagerne og rådgivere skal gi på sine nettsider, før kontraktsinngåelse og i periodisk rapportering.

For investeringsprodukter som markedsføres med at de fremmer miljørelaterte eller sosiale egenskaper eller har bærekraftige investeringer som formål, er det særskilte opplysningskrav. Endringene i rapporteringskravene som følger av CSRD skal bidra til at selskaper rapporterer informasjonen finansmarkedsdeltagere trenger for å oppfylle sine rapporteringsforpliktelser etter offentliggjøringsforordningen.

EU-kommisjonen har fastsatt nærmere regler som utfyller forordningen, herunder om taksonomirelatert informa-

sjon foretakene skal opplyse om når et investeringsprodukt markedsføres som grønt eller bærekraftig.

Taksonomiforordningen

Taksonomien for bærekraftige økonomiske aktiviteter er et helt sentralt element i EUs handlingsplan for bærekraftig finans. Formålet med taksonomien er å få på plass et felleseuropeisk klassifiseringssystem som skal hjelpe oss med å få en omforent og klar forståelse av nettopp hva som er en bærekraftig økonomisk aktivitet. [Taksonomiforordningen](#)⁵ etablerer det overordnede rammeverket for klassifiseringssystemet.

Taksonomien består av seks klima- og miljømål, og tekniske vurderingskriterier som hjelper oss å vurdere om aktivitetene virksomheten driver støtter opp om eller skader noen av disse klima- og miljømålene.

Rapporteringskravene finner vi i taksonomiforordningen art 8. Det som skal rapporteres er:

- I hvilken grad virksomhetens aktiviteter kvalifiserer som bærekraftige
- Andel av omsetning, driftskostnader og investeringer som er knyttet til de bærekraftige aktivitetene

Taksonomien er gjennomført i norsk rett, men det foregår stadig en utvidelse av taksonomien innen hvilke klima- og miljømål som dekkes, samt hvilke sektorer og type aktivitet som omfattes.

Rundt påsketider i år, publiserte EU sine utkast til kriterier for de fire siste klima- og miljømålene. Det eksisterte allerede tekniske kriterier for:

1. Begrensning av klimaendringer og
2. Tilpasning til klimaendringer

Det har nå også kommet utkast til kriterier for de fire siste målene:

1. Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og marine ressurser,
2. Omstilling til en sirkulær økonomi, avfallsforebygging og gjenvinning
3. Forebygging og kontroll av forurensing, og
4. Verne om og restaurere naturmangfold og økosystemer

Utkastene er nå gjenstand for fire ukers høringsrunde, og er planlagt å vedtas før sommeren 2023.

Virkeområdet for taksonomirapportering etter forordningens artikkel 8, er foretak med verdipapir notert på regulert marked samt alle banker og forsikringsforetak som har over 500 ansatte og som regnes som store foretak etter EUs regnskapsdirektiv. Når CSRD gjennomføres i Norge, vil virkeområdet for taksonomirapportering utvides til å omfatte de samme virksomhetene som er omfattet av de nye rapporteringskravene om bærekraft i henhold til CSRD.

Åpenhetsloven

Formålet med åpenhetsloven er å fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Norske virksomheter som selger varer og tjenester i Norge har ofte leverandørkjeder som går gjennom flere land med langt større utfordringer knyttet til menneskerettighetsbrudd enn vi møter i Norge. Komplexiteten i dette bildet gjør at både virksomhetene og publikum har utfordringer med å få informasjon om hvordan menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold er ivarettatt i leverandørkjeden.

Aktsomhetsvurderinger

Åpenhetsloven søker å imøtekomme disse utfordringene ved å pålegge virksomhetene plikt til å gjennomføre aktsomhetsvurderinger (§ 4). Aktsomhetsvurderinger handler om å identifisere og håndtere risiko for brudd på menneskerettigheter i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Det er et arbeid som strekker seg lenger enn risikovurderinger, ved at virksomhetene også skal iverksette tiltak, følge opp og måle effekten av disse. Loven gir en oppskrift på hvordan aktsomhetsvurderinger skal gjennomføres, og viser til OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper for den praktiske gjennomføringen.

Redegjørelse for aktsomhetsvurderingene

§ 5 i åpenhetsloven pålegger virksomhetene som er omfattet av

⁴ <https://lovdata.no/static/NLX3/32019r2088.pdf>

⁵ <https://lovdata.no/static/NLX3/32020r0852.pdf>

åpenhetsloven å redegjøre for aktsomhetsvurderingene. Redegjørelsen skal publiseres på virksomhetens nettsider innen 30.06, og kan inngå i redegjørelsen om samfunnsansvar etter regnskapsloven § 3-3 c. Virksomhetene skal opplyse i årsberetningen om hvor redegjørelsen er tilgjengelig.

Innsynsrett

§§ 6-7 handler om publikums innsynsrett ved skriftlig henvendelse. Både rapporteringsplikten og informasjonsplikten gir publikum informasjon som gjør det mulig å gjøre mer bevisste valg.

Foretak omfattet av loven

De foretakene som er omfattet av åpenhetsloven er:

- Store foretak etter regnskapsloven § 1-5
- Foretak som oppfyller minst to av følgende tre vilkår:
 - Salgsinntekter 70 millioner kroner
 - Balansesum 35 millioner kroner
 - Gjennomsnittlig antall ansatte i regnskapsåret: 50 årsverk
- Morselskaper er omfattet dersom vilkårene er oppfylt for mor- og datterselskaper sett som en enhet

Forbrukertilsynet fører tilsyn med loven, har publisert informasjon på sine nettsider som er til god hjelp i vurderingen av hvordan kravene til redegjørelsen kan forstås.

Likestillings og diskrimineringsloven – aktivitets- og redegjørelsesplikten

Aktivitets- og redegjørelsesplikten i likestillingslovens § 26 har som formål å fremme likestilling i norske virksomheter. Alle arbeidsgivere i Norge, selv de minste, er pålagt en generell aktivitetsplikt. Det vil si at alle virksomheter skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, foreldrepermisjon, etnisitet, religion, funksjonsnedsettelse, kjønnsidentitet eller kombinasjoner av disse grunnlagene. Virksomhetene skal videre søke å hindre trakassering og kjønnsbasert vold. Arbeidet skal blant annet omfatte områdene rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklings-

muligheter, tilrettelegging og mulighet for å kombinere arbeid og familieliv.

En firestegs metode og plikt til å redegjøre

For noen virksomheter gjelder det mer konkrete krav til aktivitetsplikten. Disse virksomhetene skal følge en firestegs metode som angitt i likestillingslovens § 26, andre ledd, samt en redegjørelsesplikt som omtalt i § 26 a. De virksomhetene dette gjelder er:

1. Alle offentlige virksomheter, uavhengig av størrelse
2. private virksomheter som jevnlig sysselsetter mer enn 50 ansatte og
3. private virksomheter som jevnlig sysselsetter mellom 20 og 50 ansatte, når en av arbeidslivets parter i virksomheten krever det

Virksomhetene som møter ovennevnte terskelverdier, skal redegjøre for:

- Den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling i virksomheten (statusen)
- Hva de gjør for å oppfylle aktivitetsplikten (tiltakene)

Redegjørelsen skal gis i årsberetningen eller i annet offentlig tilgjengelig dokument som årsberetningen henviser til.

Allmennaksjelovens krav om lederlønsrapportering

Allmennaksjeloven § 6-16 a og b med forskrift trådte i kraft 1. oktober 2021, og pålegger foretak med verdipapirer notert på regulert marked visse krav til rapportering om lønn og annen godtgjørelse til ledende personer.

Formålet med reguleringen er å fremme transparens, og å gi aksjeeierne innflytelse og mulighet til å påvirke lederavlønningen og kulturen rundt, slik at denne harmoniseres med selskapets langsiktige interesser og formål. Rapporteringskravet ligger i krysningen mellom sosial bærekraft og ansvarlig styring eller governance. Selskapene skal utarbeide:

- Retningslinjer om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende personer

- En lederlønsrapport som gir en oversikt over lønn og annen godtgjørelse som omfattes av retningslinjene

Lederlønsrapporten skal fremlegges for generalforsamlingen årlig. Revisor skal kontrollere lederlønsrapporten før godkjenningen i generalforsamlingen, og det gis en egen attestasjonsuttalelse. Retningslinjene, lederlønsrapporten og generalforsamlingens beslutning skal være offentlig tilgjengelige på selskapenes nettsider.

Kommende lovkrav til bærekraftsrapportering i Norge

Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)

er den viktigste regelverksendringen som vil påvirke norsk selskapsrapportering. [Direktivet \(EU\) 2022/2464](#)⁶ ble godkjent av Parlamentet og Rådet, og publisert i EUs [Official Journal](#)⁸ for jul. Direktivet endrer EUs regnskapsdirektiv, rapporteringsdirektiv, revisjonsdirektiv og revisjonsforordning. Herunder endres regler som er fastsatt i tidligere endringsdirektiver/forordninger, blant annet endres reglene som i 2014 ble innført med Non-Financial Reporting Directive (NFRD). Formålet med regelverksendringene som kommer med CSRD, er å legge til rette for omstilling til en bærekraftig økonomi, i tråd med EUs handlingsplan for grønn omstilling ofte kalt Europas grønne giv samt FNs bærekraftsmål.

I direktivet er det lagt opp til en trinnsvis innføring av de nye rapporteringskravene:

Gruppe 1 – fra regnskapsår som starter på eller etter 1. januar 2024

Gjelder store foretak som også er foretak av allmenn interesse og har et gjennomsnittlig antall ansatte i regnskapsåret over 500. I tillegg må foretaket ha:

- Omsetning på mer enn 40 millioner euro, eller

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022L2464>

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022L2464>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:2022:322:TOC>

- Balansesum på mer enn 20 millioner euro

Som foretak av allmenn interesse regnes foretak som har verdipapirer notert på et regulert marked i EØS eller er en bank, et kredittforetak eller et forsikringsforetak.

Gruppe 2 – fra regnskapsår som starter på eller etter 1. januar 2025

Gjelder store foretak som ikke skal rapportere allerede fra 2024. Som store foretak i EU regnes foretak som på balansedagen tilfredsstillende minst to av følgende tre terskelverdier:

- Omsetning på mer enn 40 millioner euro, eller
- Balansesum på mer enn 20 millioner euro
- Mer enn 250 ansatte

Dette gjelder uavhengig av om foretaket har verdipapirer notert på et regulert marked. For morselskap regnes terskelverdiene for konsernet. Det er unntak for døtre/underkonsern dersom de er omfattet av morselskapets konsoliderte bærekraftsrapportering, men unntaket gjelder ikke for store børsnoterte foretak.

Gruppe 3 – fra regnskapsår som starter på eller etter 1. januar 2026

Gjelder små og mellomstore foretak som har verdipapirer notert på et regulert marked i EØS. Små og mellomstore foretak er foretak som er under grensene for store foretak i EU (som angitt i gruppe 2 ovenfor). Fra 2026 skal reglene også gjelde for mindre og ikke-komplekse finansforetak (se finansforetaksloven § 1-5 nr. 11) og egenforsikringsforetak, selv om de oppfyller kriteriene for å være store foretak. Noterte mikroforetak er utelatt. Noterte små- og mellomstore foretak må tilfredsstillende minst to av tre størrelseskriterier:

- Minst 10 og ikke mer enn 250 ansatte
- Mellom 700 000 euro og 40 millioner i omsetning
- Mellom 350 000 euro og 20 millioner i omsetning

Forslaget vil øke antallet av omfattede foretak fra ca. 11 600 til ca. 49 000 fore-

tak i EU. I Norge er det anslått at ca. 2100 foretak vil bli omfattet av de nye kravene. Gjeldende krav om å redegjøre om samfunnsansvar etter § 3-3c gjelder i overkant av anslagsvis 300 foretak.

Overgangsperiode på to år

Små og mellomstore foretak som er notert på et regulert marked, skal underlegges de nye kravene om bærekraftsrapportering fra 2026. Disse foretakene skal også ha mulighet for en overgangsperiode på ytterligere to år hvor foretaket istedenfor å utarbeide bærekraftsrapportering, kan gi en forklaring i årsberetningen på hvorfor de ikke har rapportert om bærekraft.

Ikke forpliktet, men kan berøres

Små og mellomstore unoterte foretak under terskelverdier som angitt i gruppe 2 over, er ikke omfattet av CSRD. Disse vil likevel berøres i praksis fordi banker og forsikringsselskaper vil etterspørre opplysninger som de trenger til sin bærekraftsrapportering etter CSRD. Bærekraftsrapportering kan dermed være nødvendig for å forbedre tilgangen til kapital eller for å forbedre betingelser i lånekontrakter.

Små og mellomstore foretak vil også kunne få krav om bærekraftsrapportering fra kunder som har behov for opplysningene fordi de er forpliktet til å rapportere om bærekraftsforhold i hele sin verdikjede. Ved offentlige anskaffelser kan også bærekraftsrapportering være nødvendig. European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) utvikler egne europeiske standarder for frivillig bærekraftsrapportering for små og mellomstore unoterte foretak.

Mer detaljerte krav

Kravene til innholdet i bærekraftsrapporteringen blir mer detaljerte. De overordnede kravene til rapportering vil fortsatt fremgå av regnskapsdirektivet, slik dette er endret med CSRD, og nasjonalt regelverk som gjennomfører direktivet. I tillegg skal de (ESRS), som utvikles av EFRAG, fastsettes i delegerte rettsakter i form av kommisjonsforordninger. Etter endringene med CSRD, er det en tydeligere tredeling av rapporteringskravene i miljømessige,

sosiale og styringsmessige forhold (på engelsk: ESG – Environmental, Social og Governance). CSRD krever at rapporteringen om bærekraftsforhold må tas inn i foretakets årsberetning og attesteres av revisor.

Europeiske standarder for bærekraftsrapportering (ESRS)

Gjeldende § 3-3c i regnskapsloven er som nevnt lite konkret og angir ingen krav om å rapportere om bærekraftsforhold etter standarder for bærekraftsrapportering. EUs egne retningslinjer for rapportering fra 2017 og 2019 er også frivillig å følge. Rapporterende foretak skulle riktignok opplyse om, og i tilfelle hvilke standarder eller rammeverk for bærekraftsrapportering som var benyttet ved utarbeidelsen av bærekraftsrapporteringen.

Flere sett med standarder

CSRD krever imidlertid at foretak rapporterer i overensstemmelse med europeiske standarder for bærekraftsrapportering (ESRS). Det utvikles et sett med standarder for bærekraftsrapportering som er ment for store foretak og egne standarder for små og mellomstore foretak. Det skal også utvikles en egen standard for bærekraftsrapportering for rapporteringspliktige foretak etablert utenfor EU/EØS (tredjelandforetak). Standardene skal vedtas av EU-kommisjonen som kommisjonsforordninger, og vil dermed være bindende i hele EØS-området etter innlemming i EØS-avtalen, jf. regnskapsdirektivet nye artikkel 29b, 29c og 40b.

Standardene skal sikre kvaliteten på bærekraftsrapporteringen ved å kreve at den er forståelig, relevant, sammenlignbar og etterrettelig. Standardene skal utarbeides slik at de ikke medfører uforholdsmessige byrder, spesielt for små og mellomstore foretak. Det skal i størst mulig grad tas hensyn til arbeidet med globale standarder og til eksisterende rammeverk og standarder.

EFRAG utvikler standardene

Utkast til standarder utvikles av EFRAG. EFRAG er et frittstående ekspertorgan for selskapsrapportering som er formelt knyttet til EU-kommisjo-

nen for å gi råd om Kommisjonens vedtak om anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder (IFRS) i EU. EFRAG fikk med CSRD også ansvaret for å utarbeide utkast og standarder til de europeiske standardene for bærekraftsrapportering (ESRS) som i henhold til CSRD skal vedtas av EU-kommisjonen.

To puljer med standarder

EFRAG utvikler pr. i dag 14 generelle rapporteringsstandarder. To av standardene er tilpasset små og mellomstore foretak. I tillegg vil EFRAG utvikle anslagsvis 40 sektorspesifikke standarder. Standardene utvikles i to puljer. Den første puljen av standarder ble sendt på høring i april 2022, og EFRAGs endelige utkast til standarder ble overlevert EU-kommisjonen i november 2022. Den neste puljen med standarder vil bli sendt på høring og forventes vedtatt innen utløpet av 2023. Standardene skal bidra til å sikre bærekraftsrapportering som er nødvendig for å nå EUs målsetninger innenfor EUs handlingsplan for bærekraftig finans og Europas grønne giv.

Norsk gjennomføring av CSRD – Verdipapirlovutvalget

22. mai 2015 oppnevnte Regjeringen et lovutvalg for å komme med forslag til gjennomføring av EUs reviderte regelverk på verdipapirområdet i norsk rett. Utvalget har senere mottatt flere tilleggsmandater. 11. oktober 2021 fikk Verdipapirlovutvalget tilleggsmandat til å utrede og utarbeide regler som gjennomfører nye direktivregler om bærekraftsrapportering.

Verdipapirlovutvalget skal levere sin utredning om nasjonal gjennomføring av nye europeiske regler om bærekraftsrapportering innen 15. mai 2023. Finansdepartementet tar sikte på at de nye reglene skal kunne begynne å gjelde samtidig i Norge som i EU, og oppfordrer foretakene som oppfyller vilkårene i direktivet for å få rapporteringsplikt fra regnskapsåret 2024 om å gjøre seg kjent med de nye rapporteringspliktene og de europeiske rapporteringsstandardene.

Se [Finansdepartementets kommunika-](#)

[sjon](#)⁹ knyttet til prosessen frem mot at kravene blir norsk lov.

Corporate Sustainability Due Dilligence Directive (CSDDD)

EU-kommisjonen la i februar 2022 frem et [direktivforslag](#)¹⁰ med regler om at visse selskaper skal utføre aktsomhetsvurderinger innen områdene klima, miljø og menneske- og arbeidstakerrettigheter. Direktivforslaget skal fungere sammen med andre tilsvarende rettsakter som taksonomiforordningen og rapporteringsdirektivet for bærekraft (CSRD). Det er forventet at det blir enighet om direktivet i EU mot slutten av 2023. Aktsomhetsdirektivet har flere likhetstrekk med den norske åpenhetsloven, spesielt knyttet til kravet om å gjennomføre aktsomhetsvurderinger, som er en regulering av selskapenes atferd.

Forskjeller mellom den norske åpenhetsloven og det europeiske direktivforslaget

De viktigste forskjellene mellom den norske åpenhetsloven og det europeiske direktivforslaget er at aktsomhetsdirektivet også omfatter områdene klima og miljø i tillegg til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. EU-kommisjonen foreslår at selskapene skal vedta en plan for å sikre at forretningsstrategien er i tråd med overgangen til en bærekraftig økonomi og Parisavtalens mål om å begrense den globale temperaturøkningen til 1,5 grader.

Det er også inkludert forslag til hvordan medlemslandene kan sørge for oppfyllelse av planen, blant annet gjennom fastsettelse av variabel godtgjørelse for ledelsen. Virkeområdet til det europeiske aktsomhetsdirektivet er snevrere enn åpenhetsloven. De første selskapene som omfattes er virksomheter med over 150 millioner euro i omsetning og mer enn 500 ansatte. Deretter omfattes virksomheter med mer enn 40 millioner euro i omsetning og 250 eller flere ansatte, i sektorer der det er høy risiko for negativ påvirkning på menneskerettigheter, for

eksempel innen landbruk, tekstiler og mineraler.

Det er ikke klart hvilken påvirkning aktsomhetsdirektivet vil få på utformingen av den norske åpenhetsloven, men i forarbeidene til åpenhetsloven viste departementet til at utviklingen i EU kan medføre behov for endring i norsk rett.

Frivillige rapporteringsstandarder og rammeverk

International Sustainability Standards Board (ISSB)

IFRS Foundation har opprettet et eget utvalg for standardsetting innen bærekraftsrapportering: International Sustainability (ISSB). ISSB utvikler egne, globale standarder for bærekraftsrapportering som er investorfokustert og som skal muliggjøre integrasjon med finansregnskapet. ISSBs standarder er basert på anbefalingene fra Task Force on Climate-Related Financial Disclosures og fokuserer på risikoer og muligheter som oppstår fra ulike bærekraftsforhold. Standardene dekker imidlertid ikke rapportering på virksomhetenes påvirkning på klima, miljø, mennesker og samfunn, og utelater dermed en bred gruppe interesser sammenlignet med ESRS. I EU og EØS vil ESRS være de lovpålagte rapporteringsstandardene som må følges, og rapportering etter ISSB-standardene blir dermed frivillig. Utenfor EU er det ventet at standardene fra ISSB blir gjeldende praksis. Det eksisterer et initiativ for samordning mellom ESRS og ISSBs standarder med formål at de rapporteringspliktige vil tilfredsstille kravene i ISSB dersom de rapporterer i henhold til ESRS.

Task Force on Climate Related Financial Disclosures (TCFD)

TCFD-rammeverket er et rammeverk for klimarisikrapportering, utviklet av Task Force for Climate-Related Financial Disclosures.¹¹ Klimarisiko handler om risiko og muligheter forbundet med forventede klimaendringer (for eksempel ekstremvær), og risiko og muligheter knyttet til overgangen til et lavutslippssamfunn (for eksempel endringer i etter-

⁹ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/utredning-om-barekraftsrapportering-overleveres-i-mai/id2968831/>

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022PC0071>

¹¹ <https://www.fsb-tcfd.org/>

spørsel eller innstramminger i karbonbeskatning). Rammeverket er investorfokusert og tar for seg den finansielle koblingen mellom klima og selskapets prestasjoner. TCFD anbefaler fire områder for rapportering: Governance, strategi, risikostyring og måling og måltall. Etterspørselen etter klimarisikorapportering har vært økende de senere årene, og initiativet fra TCFD er en respons på behovet for sammenlignbar klimarisikorapportering av høy kvalitet.

Standardene som skal tilfredsstillere rapportering etter CSRD, benytter gjennomgående samme oppbygging av standardene som TCFD-rammeverket legger opp til. Bærekraftstemaene som dekkes av ESRS, er imidlertid langt mer omfattende enn klimarisiko.

Global Reporting Initiative (GRI)

Global Reporting Initiative (GRI) er i dag det mest anvendte rammeverket for bærekraftsrapportering. Rammeverket

har som formål å bistå virksomheter og organisasjoner med å være transparente og ta ansvar for sine negative og positive påvirkninger på klima, miljø, mennesker og samfunn. Rammeverket er ment å rette seg mot en bredere gruppe av interessenter, for eksempel kunder, ansatte, sivilsamfunn etc.

ESRS'ene utviklet av EFRAG, som nå blir obligatoriske, har mange likhetstrekk med innholdet i GRI-rammeverket, og de to organisasjonene har også en samarbeidsavtale på plass. En viktig forskjell mellom GRI og ESRS er at GRI kun fokuserer på en virksomhets påvirkning på sine omgivelser (innenfra utperspektivet), mens ESRS også har rapporteringskrav knyttet til hvilke risikoer og muligheter omgivelsene har på virksomheten (både innenfra-ut og utenfra-inn).

Det finnes også andre etablerte initiativer for rapportering av bærekrafts-

informasjon. Vi kan nevne blant annet: Task Force on Nature-Related Financial Disclosures (TNFD),¹² Sustainability Accounting Standards Board (SASB),¹³ World Economic Forum Stakeholder Capitalism Metrics Initiative (WEF)¹⁴ og Carbon Disclosure Project (CDP).¹⁵ Det eksisterer også et nordisk initiativ som har utviklet standarden Nordic Sustainability Reporting Standard (NSRS),¹⁶ og hvor målgruppen er små og mellomstore virksomheter.

¹² <https://tnfd.global/>
¹³ <https://www.sasb.org/>
¹⁴ <https://www.weforum.org/stakeholdercapitalism>
¹⁵ <https://www.cdp.net/en>
¹⁶ <https://www.nsrslu/>

Løsning på kryssord side 26

Kryssordforfatter: Rolf Bangsøid